

[Statsministeren.]

Aar. Jeg skal her pege paa den Bebyggelse af lidet heldig Art, der foregaar langs mange Kyster, samtidig med at hele Udviklingen medfører, at vore Naturværdier i rivende Tempo indskrænkes.

Disse Bestemmelser, der altsaa udvider Samfundets Ret til at frede om Naturen i hele Folkets Interesse, vil formentlig blive Genstand for særlig Opmærksomhed, og maaske vil man ogsaa fra visse Sider stille sig kritisk over for denne nye Lovgivning. Men det er jo blot Historien, der gentager sig. Store Reformplaner har ofte mødt Modstand. Da Christian Colbjørnsen og Christian Ditlev Reventlow gennemførte de store Landboreformer, var Landboerne ivrige Modstandere og betegnede Reformerne som Vanvid, men siden hen har man jo erkendt, at disse Reformere havde deres uhyre store Betydning. Kritik over det nye Forslag om Naturfredning skal naturligvis baade have Adgang til at fremkomme og ogsaa have Adgang til at blive bedømt, men naar Forslaget bliver gennemført, vil Titusinder af danske Borgere faa Glæde deraf, og de vil utvivlsomt anerkende en Lov med saadanne Udvidelser som dem, der her er Tale om.

Om Forslagets Enkeltheder skal jeg gøre nogle Bemærkninger.

Ved Lovforslagets § 2 foreslaas det, at det ved Lov skal fastslaas, at alle jordfaste Oltidsminder, saasom Gravhøje, Gravpladser, Stendysser og Bøvtastene, er fredede. Det Indgreb, som en saadan Bestemmelse gør i Grundejernes Forhold, er i Virkeligheden meget ringe. Bestemmelsen forbyder ikke, at Faar eller Kreaturer kan græsse paa de vedkommende Steder, og det er jo faktisk i Almindelighed den eneste Udnyttelse, hvortil saadanne Steder er egnede, og allerede nu misbilliges det vel i Almindelighed af Befolkningen, hvis ødelæggende Indgreb finder Sted over for Oltidsminder.

Med Hensyn til Bestemmelserne i Paragrafferne 23 og 25 skal jeg forudskikke den Bemærkning, at dette Spørgsmaal om Grundejernes Retsstilling over for de til Stranden grænsende Arealer som alt sagt har været Genstand for Behandling i en af Landbrugsministeriet den 30. Maj 1934 nedsat Kommission vedrørende Spørgsmaalet om Ejendomsrettens Grænser over for Søterritorier og om Indskrænkning i Adgangen til at opføre Bygninger lige ud til Havet.

For den jyske Vestkysts Vedkommende havde denne Kommission særlig Opmærksomheden henvendt paa den Fare,

som den overhaandtagende Bebyggelse langs Vesterhavet og Skagerak medførte med Hensyn til Sandflugten. Det var derfor efter Forslag af den nævnte Kommission, at der ved Lov Nr. 163 af 11. Maj 1933 som Tillæg til Loven om Sandflugtens Dæmpning blev gennemført en almindelig Fredning af den jyske Vestkyst.

Noget anderledes laa Sagen for Landets øvrige Kyststrækninger. For disses Vedkommende gaar Kommissionens i forrige Maaned afgivne Betænkning, hvoraf Eksemplarer er omdelt til Rigsdagens Medlemmer, ud paa at imødekomme Almenhedens stigende Trang til Adgang til Havets Kyster gennem Ændringer i Loven om Naturfredning. De af Kommissionen stillede Forslag i saa Henseende er i deres Ordlyd optaget i det Forslag, jeg her har den Ære at forelægge, i § 23, 1ste—6te Stykke, og i § 25, 1ste, 3die og 4de Stykke.

Det af Kommissionen stillede Forslag om Dispensationsandragenders Behandling ved en midlertidig Strandfredningskommission er ikke optaget i Lovforslaget, men tænkes senere fastsat ved en kgl. Anordning.

Om Enkeltheder i de nævnte Paragraffer vil jeg i øvrigt bemærke, at de i § 23 efter Kommissionens Forslag optagne Bestemmelser betyder i Virkeligheden kun en ringe Ændring i allerede bestaaende Tilstande med Hensyn til Adgang til Stranden og i hvert Fald, hvor Forandring indtræder, kun en Tilbagevenden til Tilstande, som tidligere i Virkeligheden var undtagelsesfri her i Landet.

I Paragraffens 7de Stykke er optaget en Bestemmelse om Udfærdigelse af Ordensbestemmelser for Strandbredder, og i Paragraffens næstsidste Stykke er optaget en Bestemmelse om, at nærmere angivne Søbredder i visse Tilfælde ved Kendelse kan undergives de for Strandbredder givne Bestemmelser, og i sidste Stykke i samme Paragraf er bestemt, at der i et vist Omfang kan paabydes Indretning af Rensningsanlæg mod Kloakvand og lignende, som føres ud til Søer, Aaer og Floder.

Bestemmelserne i § 24 angaar Almenhedens Adgang til Statens, Kommuners, Kirkers, Præsteembeders og offentlige Stiftelsers Skove. Disse Bestemmelser svarer i Virkeligheden — i hvert Tilfælde i Hovedsagen — til den nuværende faktiske Tilstand, men det maa anses for ønskeligt, at Tilstanden paa dette Omraade lovfæstes.

Ordensbestemmelserne i Paragraffen er nye, men vil sikkert af Skovejere blive hilst med almindelig Tilfredshed, da vi nu savner Bestemmelser om et Skovpoliti. Det